www.svoboda-news.com

І гужому наугайтесь,
Й свого не чуй мітесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 31. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го ЛЮТОГО 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 17, 1960 No. 31. VOL. LXVII.

СЕНАТ ПОЧАВ ДЕБАТИ НАД ЗАКОНОПРОЄКТОМ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

ЛІДЕР ДЕМОКРАТИЧНОЇ БІЛЬШОСТИ СЕН. ДЖАНСОН ДОБИВСЯ ХИТРОЩАМИ ПОСТАВЛЕННЯ СПРАВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ НА ОБГОВОРЕННЯ СЕНАТСЬКОГО ПЛЕНУМУ

Вашингтон. — Сен. Линдон М. Джансон, провідник демократичної більшости в Сенаті виконав свою минулорічну обіцянку і започаткував уже тепер в перших місяцях нової сесії дебати цілого Сенату над законопроєктом про громадянські права, вставляючи цей законопроєкт як додаток до одного із менш важливих шкільних законопроєктів. Маневр Джансона викликав гостру критику збоку південних сенаторів, рішучих опонентів законопроєкту про громадянські права. Під проводом сен. Ричарда Б. Рассела, демократа з Джорджії, вони почали гостру атаку проти Джансона, обвинувачуючи його в порушенні існуючої законодатної процедури і ставлячи низку пропозицій на відкладення дискусії в цій справі на пізніший час, щонайменше до найближчого тижня. Голосування над цими пропозиціями визначено на вівторок 16-го лютого, але автори не мають багато надій на їх прийняття. У справі громадянських прав подано досі на розгляд Сенату понад 40 різних проєктів, але ж сенатор Джансон, від якого у великій мірі залежить поставлення якогось законопроєкту на обговорення всього Сенату, ще не висловився за жадним із них. Справа його законопроєкту, обговорюваного вже на попередніх сесіях Конгресу, застрягла від восьми місяців у правничій комісії Сенату, більшість якої творять південні демократи і тому ж прихильники цього законопроєкту не мали ніякої можливости поставити її на обговорення сенатського пленуму. Тепер же, завдяки трюкові Джансона, Сенат був примушений започаткувати дебати над цим законопроєктом і, як сподіваються в конгресових колах, справа ця вже не зійде із порядку нарад Сенату, не зважаючи на увесь спротив й обструкцію південних опонентів. Це будуть затяжні і довготривалі дебати, але ж сенатор Джансон певний, що Сенат прийме таки якесь рішення в цій справі, без огляду на те чи він задоволить екстремістів з обидвох сторін, значить і надто ярих прихильників нового закону про громадянські права і надто завзятих його противників. Атакуючи Джансона за його маневр і за поставлення справи нового законопроєкту на обговорення всього Сенату, — представник Півдня сен. Рассел жалувався, що північна більшість трактує увесь Південь ЗДА, як громадян другої кляси, і з допомогою більшости проводить усі бажані їй законопроєкти і поправки.

„Очікуємо дня, коли балтійські країни знову матимуть свою незалежність" — твердить Гертер

Державний секретар Крістіян А. Гертер

Вашингтон. — 16-го лютого американські литовці відзначали 42-гі роковини проголошення незалежности Литви, брутально знищеної Москвою, при допомозі Гітлера під час другої світової війни. З нагоди цих роковин державний секретар Крістіян Гертер проголосив заяву, в якій з великим признанням говорить про волелюбність литовського, латишського і естонського народів та про їх поневолення Москвою і вкінці стверджує, що „Литва, Латвія і Естонія мають право на уряд свого власного вибору" і висловлює надію, що прийде день, в якому вони „знову зможуть втішатись своєю національною незалежністю". Губернатори багатьох стейтів, між ними Ню Йорку, Ню Джерзі, Іллиной, Індіяни, Небраски, Тексасу, Айови, Мерілленду, Пенсильвенії, Огайо, Висканснну та інших, як і посадники багатьох міст, включно з посадником Ню Йорку, видали з цієї нагоди проклямації, проголошуючи 16-го лютого Днем Незалежности Балтійських Країн. Американсько - балтійські громади в поодиноких місцевостях вже минулої неділі відзначали ці роковини відповідними імпрезами. Така імпреза відбулась, між іншим, в Ню Йорку, на якій були заступлені своїми представниками також інші національності. Українців репрезентував президент УККА п. Дмитро Галичин.

Президент вимагає на допомогу закордонові $ 4,170,000,000

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 16-го лютого мав переслати Конгресові окреме звернення, в якому домагається на допомогу закордонові 4,170,000,000 долярів. У зверненні Президент вимагає ухвалити ним запропоновану суму, щоб можна було допомагати союзникам під військовим і економічним оглядом. На економічну допомогу Айзенгавер вимагає 2,170,000,000 долярів і около двох більйонів на військову допомогу, щоб можна було з успіхом протиставитися можливій комуністичній агресії. Крім того в бюджеті призначено ще 700,000,000 долярів на Позичковий Фонд Розвитку, з якого видається позички для недорозвинених держав. З урядових кол повідомляють, що цього року Президент буде з більшою енергією обороняти свою допомогову програму закордонові тим аргументом, що треба протидіяти більшій активності СССР, який старається економічно здобувати деякі відсталі під господарським оглядом держави.

Д-р Вайт рекомендує Айзенгаверові бути активним навіть після відходу на емеритуру

Ню Йорк. — Спеціяліст від серцевих недуг, який лікував президента Айзенгавера під час серцевої атаки, д-р Пол Додлі Вайт заявив на телевізійній програмі, що президент Айзенгавер буде здоровіший, коли залишиться активним і тоді, коли вийде з Білого Дому і перейде на емеритуру. Цю заяву склав д-р Вайт у відповідь на запит телевізійного співробітника, який просив про коментар до заяви Президента, що недавно сказав, що після відходу з Білого Дому „сяде собі в крісло-гойдалку і буде відпочивати". Д-р Вайт сказав дослівно: „Що ж, ми чотири чи п'ять років тому дораджували йому не сидіти в кріслі - гойдалці, і я гадаю, що він не потребує в ньому сидіти тепер. На мою думку, це буде краще для його здоров'я, як він і пізніше цього не буде робити". Д-р Вайт вірить, що „активність духова і фізична в розсудливій скількости є дуже важлива для здоров'я людини в кожному віці", і він переконаний в тому, що „вона помічна в осягненні довговічности". Численні люди відходять на емеритуру завчасно з огляду на своє здоров'я.

● У московській „Літературній Газеті" якийсь Агрест, що представляє себе за вченого фізично - математичних наук, розводить теорію, що біблійні міста Содома й Гомора були знищені — атомовою атакою, що її перевели мешканці якоїсь заземної плянети. Большевицький „учений" віднайшов навіть місце в недалеких горах, звідкіль пришельці з чужої плянети припустили безпосередню атаку проти Содоми й Гомори. Очевидно, він відкидає біблійний міт, що причиною знищення тих міст були їхні гріхи.

Московська „Правда" друкує комуно-китайську „пересторогу" проти політики ЗДА

Москва. — Московська „Правда" з минулої неділі 14 лютого цц. р. надрукувала велику статтю вдови по колишньому засновникові китайської республіки Сун Ят-сені, що вернулась до свого дівочого прізвища Сунг Чінг-лінг, з пересторогою проти „американського імперіялізму", який справді ніби зм'ягчив свою тактику але далі — за твердженням цієї китайської комуністки — змагає до своїх попередніх цілей: розбити совєтсько-китайський союз, розколоти соціялістичний табір, золювати Китай та відірвати інші азійські народи від комунізму. Пані Сунг, яка є президенткою Товариства приязни між Совєтами і комуністичним Китаєм, зокрема атакує президента Айзенгавера, який — за її словами — роз'їздить по світу „з маскою прихильника миру", але водночас він сам, віце-президент Ніксон та „деякі лідери Демократичної партії", як також генерали й адмірали ЗДА „побрязкують шаблями"... За коментарями західньої преси, ця стаття китайської комуністки була напевне апробована найвищими комуно-китайськими і совєтськими чинниками і вправлає своїм рішучим тоном. Цікаво, додають коментатори, — що та стаття появилась у „Правді" тоді, коли до цього часу совєтська пропаґанда представляла Д. Д. Айзенгавера як щирого прихильника миру й контрагента Хрущова у пошукуванні доріг до миру.

Марокко зриває договір приязни з Францією

Париж. — Марокко, у відплату за атомовий вибух Франції на Сагарі, проголосило уневажнення договору приязни з нею з 28 травня 1956 р. Водночас марокканський уряд відкликав свого амбасадора з Парижу „для консультації". За газетними твердженнями, ця реакція марокканського уряду була ще розмірно поміркована, бо марокканська публічна опінія така обурена французьким атомовим експериментом, що вона домагалася зірвання дипломатичних взаємин з Францією. Марокканський уряд заявив, що надалі французькі дипломатичні місії в ніякій країні не репрезентуватимуть марокканських інтересів. Марокко, Тунісія, З'єдинена Арабська Республіка, Ґана й інші африканські країни заповіли нараду в Ню Йорку постійних репрезентантів 29-членного азійсько-африканського бльоку в Об'єднаних Націях над спільною тактикою супроти Франції у зв'язку з її атомовим вибухом. Західні обсерватори в Парижі стверджують, що французькі урядові кола не сподівалися такої гострої реакції закордону на цей атомовий вибух. Може саме в зв'язку з цим у Парижі приймали з великою парадою приїзд перуанського президента Мануеля Угартече. Президента де Ґоль товаришив йому при складанні вінка на могилі Невідомого Вояка.

Де Ґоль покликав окремий Комітет для справ Альжиру

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль покликав окремий Комітет, що має вирішувати долю Альжиру. Його головою є сам де Ґоль, а членами — прем'єр Мішель Дебре, міністер внутрішніх справ П'єр Шатене і міністер військових справ П'єр Месмер. В засіданнях того Комітету мають брати участь генеральний делеґат в Альжирі Поль Делюврік, шеф штабу французької армії ген. Поль Елі та головний командант французької армії в Альжирі ген. Моріс Шаль. У повідомленні про це зазначено, що інші міністри можуть бути покликувані на засідання „в міру потреби". У зв'язку з вирештуванням в Альжирі та в метрополітальній Франції керівників екстремістів, що противились всяким політичним розмовам між французькими чинниками й мусульманськими націоналістами, газетні коментатори допускають нав'язання таких розмов в недалекому майбутньому. Правда, де Ґоль буцім-то мав запевнити керівників армії, що він не переговорюватиме про політичну майбутність Альжиру з мусульманськими націоналістами і цим спонукав їх відвернутись від бунтарських екстремістів в Альжирі, але час діє у користь плянового закінчення війни в Альжирі шляхом розмов — доходить до висновку західня преса.

Кипр пропонує Англії новий проєкт договору щодо військових баз

Нікозія. — Хоч лідер кипрських греків архиепископ Макаріос застерігся був, що він не буде виводити з сліпої вулиці англійсько-кипрських переговорів, які розбились на пункті про англійські військові бази на Кипрі, проте внаслідок нарад між арх. Макаріосом, лідером кипрських турків д-ром Фезілем Кучуком і англійським губернатором на Кипрі сером Гю Футом складено новий проєкт, що його післано до Лондону. За тим новим проєктом, Англія дістала б на Кипрі 80 кв.миль на свої бази з тим, що дальших 40 кв. миль, що їх домагаються англійці, були б доступні за окремою умовою, як „допоміжна територія". У тому новому проєкті уточнюється теж характер кипрської цивільної адміністрації над отими базами та її співпраця з англійською військовою командатурою. Хоч цей проєкт не покривається з становищем англійського уряду, проте йде назустріч і, за газетними коментарями, збільшились шанси порозуміння ске вможливило б зберегти первісний плян — проголосити державну самостійність Кипру 19 березня ц.р. За цюріхсько-лондонським договором з 19 лютого 1959 року Кипр повинен би стати самостійною державою протягом року, себто 19 лютого ц. р. Цей термін потім продовжено на місяць, врешті відкладено без визначення нової дати.

Дефіцитовий торговельний балянс ЗДА із країнами Латинської Америки

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що цього року торговельний балянс ЗДА із 20-ма державами Латинської Америки вперше є дефіцитовий, бо в попередніх роках експорт перевищав імпорт. І так експорт ЗДА до всіх південно-американських країн в 1959 році виносив 3.5 більйона долярів, а в 1958 році він становив 578 мільйонів більше — 4.1 більйона. Імпорт ЗДА із 20 американських держав в 1959 році виносив 3.61 більйона, а в 1958 році виносив 3.59 більйона. — Найбільший американський експорт був до таких держав: Венесуеля, Мехіко, Куба і Бразилія. В цьому році відносини ЗДА з Кубою погіршились. СССР нав'язує торговельні зв'язки з латинськими американськими державами, а Кубі дав кредитів на суму 100 мільйонів долярів.

НЕРУ ЗАПРОСИВ ЧУ ЕН-ЛАЯ ДЛЯ МИРОВИХ РОЗМОВ

Прем'єр Індії Джавагарлал Неру

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру окремим листом з понеділка 15 ц. м. запросив комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая приїхати до столиці Індії в другій половині березня для розмов задля мирного полагодження конфлікту, що виник внаслідок комуно-китайської агресії в кордонній смузі. Комуно-китайські війська зайняли частині індійсько-тибетського кордону місто Лонгю та і північно - західній частині індійського кордону в Кашмір провінцію Лядаш, разом коло 6,000 кв. миль, зголосивши претенсію до 40,000 до 50,000 кв миль. Неру у своєму листі, який формально є відповіддю на ноту Чу Ен-лая з 26-го грудня мин. року, стверджує з прикрістю, що Чу Ен-лай не взяв під увагу суґестії Індії з її листа з 16 листопада мин. року, щоб відкликати комуно-китайські війська з Лонгю, при чому Індія зобов'язувалась не висилати туди свого війська. Неру стверджує в цьому своєму теперішньому листі, що розбіжності підходів Індії і комуністичного Китаю до проблеми індійсько-китайського кордону є такі суперечні, що нема сутньої плятформи для переговорів. Індія надалі відкидає становище комуністичного Китаю, наче б між Індією і Китаєм ніколи не було визначеного і Китаєм признаного кордону і Неру відмовляється дискутувати на цю тему. Проте він все ж уважає, що персональна зустріч і виміна думок може спричинитися до мирної полагоди конфлікту між недавніми — „приятелями", що ними ніби були Індія і комуністичний Китай. Неру зазначує, що з них претенсій.

Неру, що у своєму листі, що у своєму листі, що у своєму листі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Атомова бомба Франції

Хоч Франція вже давно офіційно проголосила рішення своїми силами добитися витворювання атомової енергії і хоч над цією справою велися дебати восени минулого року в Об'єднаних Націях, експериментальний вибух першої французької атомової бомби минулої суботи в Сагарі — був „бомбою" для широкого світу. Західні коментатори однозгідно стверджують, що ось, наприклад, на Женевській конференції в справі заборони атомових дослідів, в якій беруть участь ЗДА, Англія та СССР і яка тривас вже близько 16 місяців, наче й не знали про приготування Франції до переведення атомових експльозій — і то не одної, а цілої серії. І щойно тепер настало збентеження і витворилась незручна сутуація: бо ж це дійсно парадокс, щоб під час тривання міжнародної конференції над припиненням ядрових експериментів починалась серія нових, ведених державою, що з нею не рахувалися. Совєти, міжнародні пацифісти і ті невтральні країни, які тягнуться у хвості совєтської пропаґанди, обурюються на Францію, що вона ніби утруднює процес міжнародного роззброєння, яке повинно починатися від припинення атомових дослідів. Серед тих голосів обурення нема й слова догани на адресу Москви, яка перевела десятки атомових і водневих експериментів, ні про один з них не попередивши і не вказавши місця, де їх переводжено. Нема й слова догани, що Совєти, накопичивши цілі склади атомових і водневих бомб і політично шантажуючи ними світ, створили власне ту атмосферу напруження, що її французький експеримент ані трішки не погіршує. Якщо вільно було Америці, користуючись досвідом різнонаціональних — в тому числі й французьких — учених, добувати власну атомову енергію для військових цілей, якщо вільно було Англії робити це, якщо вільно було Совєтам з повіччю своїх шпигунів викрасти атомову таємницю Америки й Англії і користуючись також німецькими вченими, продукувати серійно атомово - водневі бомби, гарматні стрільна, а в останньому часі також атомові ракетні „головки", то чому не вільно цього робити Франції?

Атомова зброя в руках Франції не пошкодить вільному світові. Якщо Америка була б поділилась з Францією своїм винаходом, це заощадило б Франції великих видатків і енергії. Коли ж вона не зробила цього і Франція власним зусиллям добилась того успіху, то Захід може тільки визнати за Францією цей її успіх і ствердити, що „атомовий клюб" збільшився ще на одного члена. Це погана новина для Москви — але саме тому це не є поганою новиною для вільного світу. В його інтересі лежить сильна Франція, з сильною армією та авторитетним державним проводом. Усі познаки вказують на те, що всупереч кампанії пацифістів типу старого Бертранда Рассела й лондонських „червоних прелатів", всупереч гнівові новонароджених муринських диктаторів типу ґанського Кваме Нкрумаха, на суботнішньому вибухові виграє військова й політична сила антикомуністичної Франції. Тому це була добра подія, хоч вона й не поменшила тієї червоної загрози, яка звисає над світом.

Потрібно кандидата

Теперішня американська політика, зокрема та її частина, про яку пишеться й говориться, ведеться без сумніву, під знаком виборів, що відбудуться в листопаді цього року, на нового господаря Білого Дому та нових членів Конґресу. Рівночасно обидві великі партії, Демократична і Республіканська, шукають і розглядають кандидатів, що допомогли б їм ці вибори виграти. Найвищий час, щоб і ми, громадяни українського роду, розглянулись за кандидатом нашого роду на почесне і відповідальне місце в Конґресі ЗДА.

За останнє десятиріччя суспільно - соціяльний склад нашої спільноти та її потенціял радикально змінились на ліпше. У багатьох ділянках життя і розвитку країни особи з українськими іменами займають щораз вищі й щораз відповідальніші становища. В науці і вихованні, в різних професіях, в економіці і навіть у федеральному, стейтовому і льокальному урядах, коли мова про призначувані, а не виборчі пости, є вже цілий ряд осіб, що приносять честь своєму українському імені. В такій ситуації і при таких можливостях можна тільки дивуватись і жалувати, що ще досі немає законодатця українського роду в Конґресі З'єдинених Держав. В цьому відношенні ми є чи не останні з усіх замітніших етнічних груп в цій країні. Висновок насувається сам собою: найвищий час, щоб і ми, розглянувшись поміж собою за відповідним кандидатом до Конґресу, дали йому всю можливу підтримку і доклали всіх зусиль, щоб він був не тільки кандидатом, але й вибранцем.

Особи, які могли б успішно кандидувати до Конґресу, у нас напевно є. Можна б навіть назвати цілий ряд відомих імен, що мають на це відповідні кваліфікації. Але не легко здобути партійну кандидатуру вже хоч би тому, що громадяни нашого роду в жадній із виборчих округ не мають такої більшости, щоб нею могли добитись прийняття їхньої кандидатури. Все ж таки в році вибору президента країни ми маємо один дуже поважний додатковий арґумент. Партія, яка включить у свою виборчу програму кандидата українського роду, може перехилити в свою користь більшість наших громадян і здобути їхні голоси для свого президентського кандидата.

Саме цей арґумент могли б наші лідери використати в проводах обидвох партій, якщо б мали відповідних кандидатів. Це повинні мати на увазі наші діячі, активні в стейтовій і місцевій американській політиці.

Диплом знання чи доляра

Під сучасну пору, згідно зі статистикою, у ЗДА є понад 7,500,000 людей із ступенем бакалавра, значить із закінченим каледжом, на 2 мільйони осіб більше, як їх було в 1950 році. В самому тільки червні 1959 року ступені бакалавра надано 387,000 студентів. Водночас із цим зростає кількість студентів по коледжах. Під сучасну пору число їх встановляють на 3,250,000 і обраховують, що в 1970 році буде уже яких 6 мільйонів студентів, з якого то числа 709,000 закінчить у цьому році навчання в коледжах, одержавши ступінь бакалавра.

Не зважаючи на такий великий гін американської молоді до здобування знання і наукових дипломів, головним мотивом цієї молоді є не так знання, як можливість здобути з допомогою одержаних дипломів кращі становища в індустрії, в адміністрації і в шкільництві, або, іншими словами, кращі заробітні платні. Серед широких кіл громадянства прийнявся навіть звичай перераховувати вартість диплому на доляри — і так ступінь бакалавра вартує пересічно яких 100,000 долярів на протяг життя людини. Такий погляд на вартість дипломів починає ставати панівним не тільки серед молоді, але й серед керівників громадських установ та індустрійних підприємств, що виявляється у зменшенні кількости науковців і дослідників, значить людей, заінтересованих більше в самому знанні і в його розвитку. Таке спрямування може стати дуже загрозливе для З'єдинених Держав Америки і їх першенства в науково - дослідній ділянці, зокрема в конкуренції із Совєтським Союзом. Тому відповідальні за виховання і шкільництво діячі починають підкреслювати конечність ревізії не тільки напрямних і цілей високошкільної системи у ЗДА, але й потребу основної зміни в самому ставленні до науки і її вислідів.

УКРАЇНЦІ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

Опубліковані в „Правді" й „Ізвєстіях" з 4-го лютого ц. р. дальші висліди переведеного в дні 15-го січня 1959 року перепису населення Совєтського Союзу дають уже частинні дані про національний склад населення Української ССР і про кількість українців в цілому Совєтському Союзі. Загальні інформації про це були вже надруковані у „Свободі" на підставі повідомлень пресових аґенцій, але, якщо йде про Україну й українців, вони були дуже неповні, і тому на цьому місці їх треба доповнити дальшими цифрами, поданими в опублікованому у пресі повідомленні Центрального Статистичного Управління при Раді Міністрів СССР.

Згідно з проголошеним уже повідомленням, загальна кількість населення СССР становила на 15-го січня 1959 р. 208,827,000 осіб, в цьому числі т. зв. Російська Совєтська Федеративна Соціялістична Республіка (РСФСР) — 117,534,000 і Українська ССР — 41,869,000.

Усіх українців на території Совєтського Союзу нараховано під час перепису 36,987,000, із чого на Українську ССР припадає тільки 31, 852,000, значить поза Україною в інших совєтських республіках живе 5,139,000 осіб.

Згідно з вислідами перепису 1926 року всього населення в СССР було 147,000,000 і Україна без прилучених до неї під час другої світової війни українських земель, кол. Польщі, ЧСР, Румунії і без Криму нараховувала тоді — 29,019,747 населення в тому 23,218,860 українців. Тоді ж усіх українців в Совєтському Союзі було 31,194,000 душ, значить на яких 700,000 менше, як їх записано в січні 1959 року, тобто, у час, коли до СССР приєднані всі колишні займанщини, що нараховували в 1931 році 7,409,000 українців, і Крим, де в 1926 році було 77,405 українців.

В загальному — за даними переписів совєтського з 1926 року і польського, чеського та румунського в 1930 і 1931 рр. — кількість українців на всій приналежній тепер Совєтам території виносила 38,681,000, а перепис з 1959 р. встановлює їх кількість всього на 31,852,000, значить на яких 6,829,000 душ менше, не враховуючи можливого природнього приросту населення.

Страхітливий факт зникнення майже семи мільйонів українців є ще одним, базованим уже таки на офіційних совєтських даних, доказом масової екстермінації українського народу, проведеної совєтським режимом на протязі не цілих 35 років його існування.

Проголошені тепер висліди перепису встановляють такий склад населення Української ССР на 15-го січня 1959 р. в кількісному й процентовому відношенні:

	кількість	У %:
Усього населення в УССР:	41,869,000;	100,0
в тому числі:		
українців,	31,852,000	76,1
росіян,	7,400,000	17,7
жидів,	840,000	2,0
поляків,	363,000	0.9
білорусів,	291,000	0,7
молдаван,	239,000	0,6
болгарів,	219,000	0,5
мадярів	149,000	0,4
греків	104,000	0,2
румунів	101,000	0,2

Коли порівняти ці дані з відповідними цифрами перепису з 1926 року (сама тільки УССР без українських земель, окупованих тоді Польщею, Румунією, Мадярщиною і без Криму), то процентова кількість росіян в Українській ССР майже подвоїлася, підвищуючись із 9,2% (2,677,156) до 17,7%. Кількість жидів зменшилася з 1,574,391 до 840,000, не зважаючи на прилучення західніх областей, і кількість поляків, мабуть з уваги на те ж, збільшилася з 227,792 до 363,000. Подвоїлася в Україні кількість молдаван та греків і збільшилася вчетверо або п'ятеро кількість білорусів і болгар. З'явилися в Україні, у зв'язку із приєднанням нових територій, мадяри та румуни і зникли цілком чехословаки, німці цигани і татари, що їх у 1926 році в Україні (без Криму) жило 16,014 осіб (0.08%). Зникнення татар є черговим доказом екстермінаційної політики Москви у відношенні до цієї національности. Зменшення кількости жидів наступило внаслідок гітлерівської екстермінації.

Цікаві дані про кількість українців можна вибрати з опублікованих цифр про склад населення в інших совєтських республіках. Складена з них табеля дає такий образ:

Республіки:	Українці	У % до всього населення:
РСФСР,	3,377,000	2,9
Казахська ССР	762,000	8,2
Молдавська ССР,	421,000	14,6
Білоруська ССР	150,000	1,9
Киргизька ССР,	137,000	6,6
Узбецька ССР,	88,000	1,1
Грузинська ССР,	52,000	1,3
Латвійська ССР,	29,000	1.4
Таджицька ССР,	27,000	1,4
Туркменська ССР.	21,000	1,1
Литовська ССР,	18,000	0,7
Естонська ССР,	16,000	1,3

Не виявив перепис з 1959 року українців у таких республіках, як Азербайджанська і Вірменська. Ніяких даних про те, як розміщені українці в РСФСР, у найновішому повідомленні статистичного управління не подано. Сказано тільки, що населення Уральських районів збільшилося на 32%, Західнього Сибіру на 24% та Східнього

(Закінчення на стор 4-ій)

НА ТЕМИ ДНЯ

ВІДКРИТІ ОЧІ АМЕРИКИ

На конференції президента Айзенгаверя з представниками преси 1-го лютого цього року кореспондент аґенції „Ассошіейтед Пресс" звернув увагу на „деякі грубоваті речі", що їх Хрущов сказав у Москві італійському президентові Ґронкі про „загальні світові справи". Зокрема, Хрущов заявив: „Наш прапор повівас на Місяці. Це щось значить. Чи не є це достатнім доказом вищости комунізму над капіталізмом" — „Що думаєте про таку заввагу?" — запитав Президента американський журналіст. — „Думаю, — відповів президент, — що це є безглуздя („крейзі"). Я вже старався звернути вам увагу, що в комплексі промислової сили Росії, з її великою територією і джерелами, її народом, її обдарованими уявою та вдумливими ученими, що коли вона хоче всю свою силу вкласти в якусь окрему ділянку, та ще й — пам'ятайте! — потайки, то, очевидно, можна осягнути тоді ефектні висліди. І не будьмо на це сліпі. Але ж моє переконання таке, що не смісмо впадати в гістерію, коли диктатори роблять такі речі. А втім, Гітлер також виявив чималі осяги, коли він потайки від багатьох країн здвигнув могутню збройну силу . . ."

У цій короткій відповіді знаменито схоплена суть диктаторських систем, які видушують всі соки з підпорядкованих їм країн і підлеглих їм народів, щоб зосередити їх на одну ціль. Впродовж 40 років своєї влади московські большевики звели на рівень нужди величезні обшири опанованої ними імперії, щоб здвигнути працею мільйонів невільників важкий промисл та розбудувати могутню військову машину.

Знамените розуміння цієї „вищости" комуністичної системи доповнив у тому самому числі „НИТаймс" своїми заввагами до минулотижневої промови Хрущова в індійському парляменті. „Розбої, що їх совєтська армія вчинила у Східній Европі, в Манджурії і в Північній Кореї з кінцем другої світової війни — події зовсім недавні, щоб треба було відсвіжувати нашу пам'ять. Досить хіба пригадати, що треба було кривавих мадярської і польської революцій, щоб примусити Совєтський Союз припинити безоглядну економічну експлуатацію східньо - европейських сателітів. Коли ж п. Хрущов промовляє до вільної і суверенної Індії, то варто спитати, чому подібною свободою не втішаються численні не-російські народи в Совєтському Союзі? Чому українці, естонці, литовці, латиші, казахи, узбеки, грузини, вірмени й інші народи менше заслуговують на незалежність, як індійці, індонезійці чи єгиптяни? Правдою є, що царська Росія була одною з найбільш успішних імперіялістичних потуг у світовій історії і що совєтський режим ентузіястично наслідував її, вступивши на той самий шлях. Хай пан Хрущов заведе лад у власній імперії і дасть підлеглим йому колоніяльним народам незалежність, якщо він хоче, щоб ми повіряли, що його елемент з приводу „імперіялізму" інших країн є чимсь більшим, як крокодилеві сльози".

ЗАГИБІЛЬ ВІРИ ШАЛЬКО:

Сталося це зовсім недавно, у жовтні місяці, біля Судової Вишні, в Галичині.

У темряві машиніст паровоза раптом завважив на колії людину, потягнув гальма, але — запізно. А людина та була ще вовсім юною дівчиною. Звідки й чому опинилась вона десь перед п'ятою годиною ранку біля Княжого мосту? За неї відповідає лист, знайдений у її кишені:

„Дорогі друзі! Прощайте! Ганьби я перенести не могла. Може ви довідаєтесь правду, але буде вже запізно. Та це нічого. Мені не страшно. Подякуйте Плахтинові за його обіцянки і документи, заради яких він працює . . ."

Значить, не випадково опинилась, а зумисне прийшла на це місце дівчина в такій порі. сама ступила назустріч колесам. Значить, не був це нещасливий випадок. Хай ніхто своїми руками не штовхнув дівчину під поїзд. Але ж є десь ті жорстокі руки, які відірвали її серце від друзів і рідних, зробили так, що перестало воно битись?

У Судовій Вишні є ветеринарна школа. В ній училась Віра Шалько. 16-го вересня Віра трохи занедужала і залишилась у шкільному гуртожитку. Її подруга, Стефа Велика, попросила: „Потримай при собі оці гроші, поки я буду в школі", — і простягнула їй 200 рублів. Над вечір Вірі полегшало, і вона вирішила вийти на прохід. Гроші поклала під серветку на столику біля Стефчиного ліжка.

Коли всі вернулись до гуртожитку, то застали там страшний розгардіяш: всі речі порозкидані, постелі збурені і — 200 рублів зникли.

Але другого ж дня Стефчині гроші хтось невідомий підкинув під двері. Усі в гуртожитку раділи: значить, загризла когось совість. Одначе про крадіжку вже відомо було в міліції. Віру закликав на допит начальник міліції Михайло Плахтина:

— Розказуйте, громадянко Шалько, як це у вас вийшло . . .

Віра була приголомшена: її підозрівають у крадіжці!

— Та як же я могла їх украсти сама в себе? Адже я за них відповідала.

Проте, 30-го вересня (через тринадцять днів!) Плахтина все таки добився від зарештованої дівчини письмової заяви, в якій вона „призналась", що вчинила крадіжку.

6-го жовтня директор школи В. Синянський скликав збори студентів та вчителів і зажадав від Віри Шалько, щоб вона прилюдно розповіла, як вона стала злодійкою.

— Не брала, не брала, не брала! — в розпачі повторювала дівчина.

— Ліпше признавайся! — погрожував директор. — Не признаєшся — засудять не менше як на три роки.

Хлопці й дівчата зі страху перед грізним начальством мовчали. Мовчали й учителі, щоб не псувати своїх відносин з директором. Мовчав і секретар осередку, який через тиждень після тих зборів, коли справа обернулась інакше, заявив про цю дівчину: „Віра Шалько, як відмінниця учоби, з взірцевою поведінкою, була поза всякою підозрою, і всім було очевидно, що вона не поповнила крадіжки".

Тоді секретар комсомольського осередку сидів тихо. Не спинив директора, коли той проголосив, що наступного дня запросить начальника міліції Плахтину і з його поміччю викриє Віру Шалько, як злодійку. Директор не признався тоді, що Плахтина, вихваляючись перед ним своїм талантом слідчого, говорив йому, що „признання" Віри добився від неї після того, як „добре в тій справі її притиснув". Як „притиснув" — чи вживаючи радикальних метод з часів совщини, чи ліберальніших з часів Хрущова — встановити годі, бо Віри вже немає. Виявляється, що він попередив директора, щоб той не розголошував „признання" дівчини, бо, мовляв, „оформлюючи справу" обіцяв їй зберегти таємницю.

Після звільнення з арешту Віра розповіла своїм найближчим подругам, що її признання не відповідало дійсності, що вона написала його на домагання Плахтини — „тільки заради документа". Коли ж директор заповів, що наступного дня вже з поміччю начальника міліції викриватиме її злочин, Віра прийняла рішення. І над ранком, коли всі в гуртожитку спали, встала з ліжка і пішла до Княжого мосту.

Про трагедію студентки Віри Шалько з Судової Вишні довідались ми не з приватного листа, що щасливо уникнув совєтської цензури, і не з розповіді американського туриста, що почув про ту трагедію від совєтських громадян. Про неї написав майже тими самими словами у московських „Ізвєстіях" кореспондент тієї газети. Написав, очевидно, на замовлення редакції, щоб приборкати надміру ретельних активістів, осудити „жорстоких і примітивних людей, яким не можна довіряти виховання молоді". Але, засудивши цих двох державних урядовців, ці маленькі шрубки у величезній бюрократичній машині, він, як і годиться совєтському журналістові, постарався здезорієнтувати читачів, відвернути їх увагу від зорганізованої десь там угорі злої волі, яка тою машиною керує. На суд і осуд читачів поставив він людців, які лише технічно „оформлюють задля документів" життя Віри і Стефи з Судової Вишні, життя мільйонів наших братів і сестер по містах і селах України.

У старій Росії, в темній і неоковирній поліційній державі, в 1905 році десь у глухій провінції поліцаї побили студента. І з того приводу вибухнув всеросійський протестаційний страйк залізничників. Як же далеко випередили большевики царських жандармів і як вдосконалилась супроти дореволюційної совєтська система гноблення людської гідности.

Свій довгий репортаж закінчує кореспондент „Ізвєстій" такою цинічною в своєму фальшивому вболіванні сентенцією: „Під злим вихром не всі дерева падають, але багато з них згинаються, надлоюються, а потім засихають. Так і люди. Віру Шалько ще не встигло (!) загартувати і умудрити життя. От і не витримала вона, тоненька, незміцніла, натиску несправедливости. Інші вистоять, але й для них таке не минеться безслідно. Душевні рани — безкровні, але їх біль ще гостріший . . ."

Злий вихор з Москви дме над нашими землями, нищачи людські душі. Це його, той отруйний вихор, під гаслами співіснування, комуністичного гуманізму і загальної рівности ширять комуністи по сателітних країнах, несуть у країни Африки і Азії.

В. С-ко

С. Ридик

ПО ДОРОЗІ ДО МІЛЬЙОНІВ

(Друге оповідання Барона)

(4)

— Бійся Бога, жінко, — скрикнув я, зачеплений за живе, — та хіба ж тридцять курок — це великі пляни? Невже ж я такий недоумок, що не дам собі ради з тридцятьма курми? Що ти?

— Ну, добре, берися ще за курей. Не буду перечити, бо ще скажеш, що через мене не вдалася штука. Купуй тих курчат. Я тільки дивуюся, як ти можеш за це братися, коли ніколи не мав діла ні з курками, ні з курчатами.

— Ха-ха! — засміявся я від щирого серця. — Подумаєш, яке велике діло курчата. Треба факультет кінчити. І то для дурної курки. Щось таке говориш, що просто ніяково слухати. Бігме Боже!

— Я не дурно це говорю. Бо онде вчений чоловік, природознавець, що мусів би добре визнаватися, де жива природа, а де мертва, і той купив здохлу курку. Теорія одне, а практика друге. Дивися, щоб той негідник не впхав і тобі якоїсь здохлятини, і щоб не було потім бійки, бо ти не маєш такого здоров'я, щоб витримати кацапські кулаки та копняки.

Вигравши справу на цьому фронті, я зараз же знайшов відповідне помешкання, і ми переїхали. А за пару днів курчатка вже були в курнику. Коштували 105 корон. тим часом за дорослих курок треба би було заплатити вдесятеро більше. А таких грошей ми не мали б, навіть коли би спродали все своє майно.

Купуючи курчата, я найбільше наполягав на їх здоров'я і попередив Старовсрова, щоб не важився давати мені чогось кволого, млявого, хирлявого. Курчатка мають бути жваві і бадьорі. А Конїстрат, що був моїм асистентом, раз-у-раз нагадував йому, щоб не забував, з ким має діло, і при цьому пронизував його гострими очима і гладив бороду. Старовсров дуже просив нас не сумніватися в його чесноті, бо він не жидовий, а православний християнин, і присягався, що дасть нам найжвавіший матеріял. І справді, мої тридцятеро курочок були, мов дзвіночки. Усі виглядали прекрасно, мали цілком нормальну будову тіла, дармо вони вийшли з-під інкубатора. І всі були біленькі. Я рябих курок не люблю, а ще менше чорних.

А щоб підкреслити перевагу проданих курочок над іншими, Старовсров показав нам один закамарок, де були зібрані різні чудернацькі виплоди інкубатора, всякі примхи цієї техніки. То варто було подивитися. Були там курчата з трьома ногами, були такі, що мали ноги й на спині, а були й з двома дзюбками і всяка інша каліч. Старовсров пояснював ці недоладності поганою електрикою.

— Інкубатор у нас прекрасний, але електричество в Чехії нікудишнє. Раз висиджує добрих курчаток, а раз саму дрянь.

— А що ж ви з цією дранню робите? — питаємось

— Продаємо.

— Кому? — сильно здивувався я. — Я б такої дряні не їв.

— Та хто б їв цих дияволів! Люди купують не для їжі, а для чвані. Хто не має чим похвалитися, той купує цю каліч. Заливає її спіртом і показує всяким дуракам. Навіть більше платить, ніж за добрий товар.

На відході дав мені пораду:

— Коли ваші курочки підростуть, то прикупіть їм ще півня. Буде їм веселіше, і будуть ліпше нестися. То вже повірте мені. А в нас є прекрасні півні!

І з того часу я взявся за нове діло. Взявся з великим надхненням. Увесь вільний від роботи час віддавав своїм курочкам. Бувало, ледве волочив від утоми ноги, бо я далі працював на будівлях: носив мулярям на високі риштовання цеглу і мальту. А це, як самі знаєте, скажена робота. На лихо, я вдався такий, що не можу помалу робити, завжди чогось поспішаю. Одного разу чех - наглядач сказав мені:

— Ти словак?

— Ні, українець.

— То ще гірше!

— Або що? — питаю здивований.

— А то, що ви дурні хапаєтеся все нараз зробити, а того не розумієте, що робота має множитися! Помалу!

На жаль, цей мудрий чех не навчив мене, і я таки хапався. Такі нерви маю. І дуже втомлювався. Але при своїх курочках я якби не чув утоми. І тоді я побачив, що коли робота мила і радує душу, то вона ніколи не втомлює чоловіка, а, навпаки, освіжує його і діє, як найліпший відпочинок. Це цікаве явище, і вчені економісти та лікарі мали б на цю обставину звернути пильну увагу, мали б її всебічно проаналізувати і вивести з того корисні для нас висновки. „Радість праці" — це не дурна ідея. Таку радість і я мав коло своїх бравих курочок. Підсипав їм пшонця та іншого насіння, наливав у черепки води, раз-у-раз міняв ту воду, раз-у-раз підмітав курник, провітрював його і взагалі робив все, щоб було дуже санітарно і щоб якнайбільше догодити тим милим сотворіннячкам. І коли жінка кликала мене на вечерю, я не дуже квапився і не раз приспівував:

Піють півні, піють другі,
Курочка кокоче,
Кличе жінка вечеряти,
А козак не хоче.
Вечеряй же, моя любо,
Що там наварила,
Бо вже мені з курочками
Вечеря не мила.

А вони, мої курочки, росли, мов на дріжджах. Від старанного догляду та доброї їй поживної їжі грала їм кров і густо червонила їм гребінці й намистечка. А в неділі і свята я проводив коло них увесь свій відпочинковий час і випускав їх на подвір'ячко. Тим то було радости! Проходили дорогою люди і часто зупинялися і задивлялися на моїх курочок. Видко було, що такої жвавої та охочої до життя фавни вони ще ніде не бачили.

Дивлячись на ці курочки, я думав:

— Якщо Господь Бог захоронить нас „від меча, вогню і навали іноплемінників", то з цього дрібного насіннячка виростуть мої . . . тисячі. А може . . .

Але гетьте мрії! Твереза праця насамперед.

Та за якийсь місяць чи менше моїй радості прийшов кінець . . .

Однієї неділі проходили повз мою фарму, прямуючи до недалекого лісу, якісь пражани. Побачили моїх курочок і спинилися.

— Слухай, Гонзо — каже один із них, — що це за пташина така?

Гонза придивився пильніше.

НЕ ВЛАДНИЙ . . .

(Уривок із поеми „Зелений Дім")

Не владний ні над чим —
я все тобі дарую:
Цю молоду зорю,
що так мене чарує,
Цей дивний шум лісів,
в якому чую я
Твоє, зітканим трав
повторене, ім'я.
І золото дощів,
і крики журавлині,
І вітру плин легкий —
це все твоє відтіні,
Озвись моїй душі,
будь щедра, як весна,
Як світле джерело,
що не питає дна,
Лиш грає й гомонить
в задумливій діброві,
Як світ народжений
в моїй пісенній мові,
Як та в тяжких степах
криниця золота,
Що радісно свіжить
осраглого уста.

Л. ПЕРВОМАЙСЬКИЙ

II-ий З'їзд Учителів Рідних Шкіл в Австралії

25 грудня 1959 року голова Центральної Шкільної Ради в Австралії проф. Нитченко відкрив II-ий З'їзд Учителів в залі Нар. Дому в Мельбурні. Під бурхливі оплески зайняли місця в президії п. Лопата (Сідней), п-і Булка (Мельбурн), п. Пасічинський (Аделаїда). На пропозицію делегатів голова президії п. Пасічинський запросив в почесні члени президії заслужену вчительку української школи п-і Дейко і о. Споліттакевича.

Сердешні і зворушливі вітання присутніх, батьківські післання - привіти Достойників Української Церкви в Австралії, Архиєпископське благословення з далекого Риму від Кир Івана Бучка, привіти від владики Варлаама, архиєпископа С и л ь в е с т р а, єпископа Івана Прашка, привіти з Франції (Сарсель, Н. Т. Ш., Український Хр. Рух), засвідчували вагу і значення II-го З'їзду Вчителів Рідних Шкіл в Австралії.

Голова УЦШРади звітував про загальний стан шкільництва в Австралії і про школи в Вікторії зокрема. Характерно, що дискусія над звітом в перший день концентрувалася на питаннях фінансових і умовинах праці, на питаннях найбільш болючих. Фінансова база УЦШРади складається з відсотків, що їх надсилають батьківські комітети з усіх стейтів Австралії, та невизначених н і д е статутово внесків Стейтових Громад. Є стейти (і то з тисячними скупченнями українців), що зовсім не допомагають У. Ш. Раді. В таких умовинах працювала шкільна централя протягом минулих 3-х років.

Центральна Школа у Вікторії (з клясами українознавства) працює в Народньому Домі. В великій залі працює декілька кляс одночасно (по різних кутках, на сцені, навіть в невеличкому коридорі). Є місцевости поважних скупчень українців, де діти навчаються в гаражах. Такі умови праці учнів і учителя.

Кенбера звітувала, що з вересня 1959 року Рідна Школа вийшла на рівний шлях. З Тасманії звітував представник батьк. комітету. Західня Австралія звітувала кореспонденційно.

На особливу увагу заслуговує шкільництво Південної Австралії. Голова Ст. Шкільної Ради п. Пасічинський побудував працю школи на засаді, що для української дитини в Рідній Школі, треба створити такі умовини, щоб вона відчувала дух великої збірноти. Практично це виявляється в максимально можливій концентрації і централізації. Умови Аделаїди до цього найбільш сприятливі.

Учасники II-го З'їзду горді були, що це на терені Австралії один і єдиний З'їзд Учителів. Під цим оглядом Українська Громада Австралії веде перед на еміграції. Це наші досягнення і показник нашої державної зрілости. Концентрація рідного шкільництва біля Українських Домів підсилює в дитині відчуття духа великої єдиної збірноти. Тому приклад Аделаїди вартий уваги і наслідування.

Подібно справа мається з Рідною Школою в Саншайні, Вікторія, (директор п. Носяра), яка є певним суперником Аделаїди і відстає тільки в кількості учнів (бо ж Саншайн зі 150 учнями, це лише одна з околиць Мельбурну, а Аделаїда — стейтова столиця, що нараховує понад 300 учнів).

Другого дня З'їзд схвалив зміни в навчальному пляні. Багато уваги приділено З'їздом питанням виховання в Рідних Школах. Характеризуючи методику навчання в англомовних школах, п-і Дейко звернула увагу вчителів на такі моменти:

а) Український вчитель мусить пам'ятати, що він вчить української мови англо-мовну дитину, що говорить і мислить по-англійськи. В жадному нашому підручникові цього моменту не передбачено. Українська спільнота мусить це питання поставити перед нашими науковими установами, а ті — його розв'язати позитивно;

б) Довголітня практика і спостереження над учнями доводять, що батьки не розмовляють з дітьми рідною мовою.

П-і Денис - Гасвська, яка експериментує щодо методики навчання, ствердила, що навіть в таких випадках, коли дитина звертається до батьків рідною мовою, вони відповідають каліченою чужою, що, до речі, в дитини викликає лише усмішку. Читання і письмо є невід'ємною частиною педагогічного процесу, але українську душу дитині може дати лише українське мистецтво. В аспекті цього дискутантка порушила питання учительських кадрів мистецького виховання. Голова Ц. Ш. Ради повідомив З'їзд, що в системі рідного шкільництва працює в Мельбурні музична школа п. Тарнавської, а делегат з Сіднею п. Лопата зробив подібну заяву про балетну студію п-і Н. Тиравської.

У своєму звіті п. Пасічинський звернув увагу З'їзду на той позитив, що в Рідних школах працюють учителі - українці, які є вчителями англомовних шкіл. В дітей це викликає гордість, а разом з тим і пошану до рідної мови. Пані Денис - Гасвська це ставить в першій площині: ми маємо всі можливості, щоб при австралійських університетах були катедри української мови. Поступаючий до університету складатиме іспит з української мови, як однієї з чужих мов. Це підносить авторитет Рідних Шкіл, а учнями в них будуть і не українці, яким більше зрозуміла українська мова ніж інша чужа.

Делегати з Кенбери гордилися, що в їхній Рідній Школі працює професор університету д-р Парамонів.

Про дошкільне виховання промовляла на З'їзді п-і Фітьо. Пані О с і д а ч інформувала З'їзд про будову сиротинця для української дитини.

При всіх н е д о т я г н е н н я х успіхи нашого шкільництва величезні. За минулий рік в 50-ти Рідних Школах 117 учителів навчали 2,109 учнів. Друге досягнення — це колоста учасників Учительського З'їзду, серед яких 42 учителі. З усієї великої Австралії лише Західня не була заступлена на З'їзді. Делегатів-учителів з Сіднею було 4, з Аделаїди 7, з Кенбери — один. З певністю можна ствердити, що Н-му З'їздові Вчителів, щоко кількости присутніх не дорівнює досі жадний всеавстралійський з'їзд українців. Делегати З'їзду обіцяли вибрати Центральну Шкільну Раду і усунути всі недотягнення, що мали місце в минулих роках в поодиноких стейтах. В першу чергу йдеться про фінансові зобов'язання батьківських комітетів.

Перед вибраною Українською Центральною Шкільною Радою стоять великі завдання. Для виконання їх, потрібна певна перебудова праці УЦШРади. Багато шкіл стоїть напередодні перших семилітніх випусків. Самозрозуміло, що одним скеруванням дітей - випускників до молодечих організацій (на що З'їзд звернув увагу) питання майбутньої нашої зміни не розв'яжеться. При наших семирічках Рідних Школах мусять постати школи українознавства, бо тільки там можна завершити знання про Україну і вирощувати нові національні кадри. Зріст шкільництва і забезпечення його фаховими вчителями та навчальними матеріялами зобов'язує централю розв'язати питання к а д р і в і, видавничу справу, а в п е р ш у ч е р г у єдиної ч и т а н к и для перших кляс, яка відповідала б нашим умовинам. Мазепинська зустріч молоді з батьками в Мельбурні наочно доказала, які великі національно - виховні моменти подібні імпрези в собі мають. На З'їзді висловлено думки капіталізувати цей досвід і розширити на всю Австралію, а по-можності влаштувати подібну зустріч хоч раз в три роки у всеавстралійському маштабі.

Ці завдання ЦШРада може виконати лише при повній підтримці всього громадянства і то матеріяльний найперше.

І. Брозницький

Крайова Пластова Старшина в ЗДА

повідомляє, що з нагоди

П'ЯТОГО КРАЙОВОГО ПЛАСТОВОГО З'ЇЗДУ

в залі ч. 22 НАРОДНОГО ДОМУ — в НЮ ЙОРКУ

буде влаштована

ПЛАСТОВА ВИСТАВКА

яка охоплюватиме

пластову пресу й видання, світлини з пластового життя та предмети пластової самодіяльности.

Виставка буде відкрита:

в СУБОТУ, 20-го ЛЮТОГО 1960 — від 2-7 год.
і НЕДІЛЮ, 21-го ЛЮТОГО 1960 — від 12-6 год.

Запрошуємо Українське Громадянство відвідати цю виставку, щоб познайомитися з життям пластової молоді та її працею.

Відділи Союзу Українок Америки

1, 3, 4, 8, 53, 64-ий — в НЮ ЙОРКУ

— влаштовують

ВЕЛИКІ

ВИШИВАНІ ВЕЧЕРНИЦІ

в суботу, дня 20-го лютого 1960 р.

у великій залі

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

(142 — 2 Евеню — в Ню Йорку).

Музика п. Н. АНТОШКОВА. Смачний БУФЕТ

ПОЧАТОК — в год. 8:30 вечора.

ВСТУП — $ 1.50 СТРІЙ довільний

РІЗНОМАНІТНА ПРОГРАМА.

НАГОРОДИ ЗА НАЙКРАЩІ ВИШИВКИ.

Вибір Королевої Краси, яка буде коронована на Міжнародній Жіночій Виставці.

Сердечно запрошуємо все Українське Громадянство м. Ню Йорку і Околиці, та всі довколишні Відділи СУА.

КОМІТЕТ

Увага! ТРЕНТОН, Н. Дж.! Увага!

АНСАМБЛЬ АКТОРІВ ЛЕГКОГО ЖАНРУ

під керівництвом Юрія Коновіва

— влаштовує

в неділю, 21-го лютого 1960 р.

в год. 6:30 вечора

в залі SOKOL HOME (697 Center St., Trenton, N. J.)

ІМПРЕЗУ

Гумору — Розваги — Відпочинку

В ПРОГРАМІ: настроєві, сентиментальні, веселі пісоньки, монологи, сценки, співомовки.

ВИКОНАВЦІ: Актори Українського Театру: Валя КАЛИН, Іванна КОНОНІВ, Анатоль РАДВАНСЬКИЙ, Ярослав ПІНОТ-РУДАКЕВИЧ.

МУЗИЧНИЙ СУПРОВІД: проф. Борис БАЗАЛЯ.

УВАГА! УВАГА!

УКРАЇНЦІ м. НЮ БРУНСВІКУ й ОКОЛИЦІ!

Ввічливо повідомляємо, що

САМОДІЯЛЬНИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ГУРТОК

при Відділі ЮСУМА — з Трентону

в НЕДІЛЮ, дня 21-го ЛЮТОГО 1960 р.

в залі Української Католицької Церкви Св. Марії, при 21 Гулден вул. — в Ню Брунсвіку

влаштовує

ПОПИС ПІСНІ І ТАНКУ

Початок — в год. 4:00 по пол.

Квитки вступу поміркований.

В програмі виступить Хоровий Гурток під проводом п-ні Люби ПОНЯТИШИН та Балетний Гурток „Горлиця" під мист. керівництвом п. Дмитра НАДРАГИ.

У виконанні буде поставлений репертуар українських народніх пісень і репертуар популярних українських національних танків — укладу мистця Василя Авраменка.

Запрошуємо щиро всіх Українців міста Ню Брунсвик і Околиці, прийти, разом із своїми діточками, на цю гарну молодечу імпрезу!

Олекса ПЛІЩУК — референт Відділу ЮСУМА

Марія КРАСНОНОСОВА

має шану запросити Вас на

ВІДКРИТТЯ СВОЄЇ

МАЛЯРСЬКОЇ ВИСТАВКИ

що відбудеться в НЕДІЛЮ, 21-го ЛЮТОГО 1960

в год. 1:00 по полудні

в залі ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ

149 2-га Евеню, — НЮ ЙОРК

Виставка відкрита:

від 21-го ЛЮТОГО до 5-го БЕРЕЗНЯ 1960 р.

від 8-10 год. веч. кожної суботи і від 1-9 год. кожної неділі.

НОВИНКА ДІТОЧКАМ!

оповідання для дітей Іванни САВИЦЬКОЇ

„Наша Хатка"

З розкішними великими ілюстраціями.

Петра Андрусева

Ціна — $ 1.50

Спішіть з замовленнями:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

Федеральна Кредитова

Кооператива „САМОПОМІЧ" в Ню Йорку

від 16-го ЛЮТОГО 1960 р.

в новому приміщенні:

98 2nd AVENUE — NEW YORK 3, N. Y.

(між 5 і 6 вул.)

ПІД ЗНАКОМ ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ — „ВЕСЕЛКА" ЗА ЛЮТИЙ

Лютневе число „Веселки", що саме появилося в зимових кольорах (темно- і ясносині), дає багато матеріялу учителям і виховникам для лекційних одиниць і виховних гутірок. Вірш Лесі Українки „Мамо, прийшла вже зима..." (ілюстр. Е. Козака), дасть матеріял до природознавства України, географії й клімату України, а одночасно послужить для словникових вправ. Дітям молодшого віку можна поставити питання, котрі птахи й чому відлітають у вирій, зі старшими можна увійти глибше в аналізу віршу й розкрити його провідну думку — прив'язання і любов до рідних сторін. Глибоку виховну ідею, хоч подану дуже дискретно, має казка п. н. „Три метелики" (ілюстрація П. Холодного), а саме взаємну братерську любов, дружбу, „всі за одного, один за усіх". Тому з дидактичного боку цей твір Лесі Українки має першорядну вартість.

Не менше вартісною під виховним кутом є переказана Б. Д. казка про „Діда Мороза" (ілюстрації Е. Козака), де підкреслені моменти ввічливости, чемности, доброго серця й скромности в протиставленні до зухвалости, захланности й заздрости.

З релігійно-морального боку багатий матеріял для гутірки дасть л е г е н д а Ніни Наркевич п. н. „Святий Христофор" (з ілюстраціями М. Дмитренка), а саме: шукання Бога на землі, безмежна активна любов ближнього, здібність до посвяти.

Таксамо статтейка про Лесю Українку дасть матеріял для лекції української мови й літератури — найважливіші життєві дані й характеристику творчості Лесі, а „Віршована абетка" Миколи Щербака з ілюстраціями Е. Козака, не лише в поетичний спосіб закріпить окремі літери абетки, але дасть багато тем і пізнавального матеріялу з українознавства, допоможе розбудити національне, патріотичне, релігійне почуття та скріпити національну гордість.

Сезоново - зимову тематику знайдуть діти у вступній ілюстрації П. Андрусева „Дід Мороз малює квіти", у віршиках Р. Завадовича „Лютий" (ілюстрація Е. Козака), Катерини Перелісної „Крикливі горобчики" та Леоніда Полтави „Зайчик-вуханчик" (ілюстр. Е. Козака). Сюди належить і природниче оповідання К. Перелісної „Дикий звір". Це переважно матеріял для дітей меншого віку.

В лютневому числі почали ся друкувати „Пригоди Вовка несітого" Олександра Лотоцького - Білоусенка (ілюстрації В. Цимбала), про 20-ліття смерти якого згадано в грудневому числі „Веселки". Ці пригоди побудовані на народніх мотивах і казках про звірів.

Новий веселий персонаж ЕКА „Пуньо Довгоніс", що чергуватиметься з Чап-Чалипом, притягне увагу молодших дітей і напевно здобуде собі ці самі симпатії малих читачів, що й його друг Чап.

В числі подано новий матеріял з циклю „Земля моїх батьків — Україна", а саме розповідь Ані Мостович про Березне на Поліссі, допис з фотом з життя школярів в Австралії, веселий кутик, загадки і розгадки та багатий відділ кореспонденції з читачами.

Число замикає історично-наказковий безконечник Р. Завадовича — П. Холодного, пригоди „Богдана, козака-характерника". Тим разом діти довідаються, як Богдан перехитрив залогу турецької фортеці, що берегла просмику з Дніпра до Чорного моря.

У серії останніх чисел „Веселки" лютневе число журналу висувається на передове місце і багатством матеріялу для лектури і багатством ілюстраційного матеріялу та зовнішнім оформленням.

В. Б.

Роковини Крут в Аллентавні, Па.

31-го січня по полудні, в парафіяльній залі Святомиколаївської церкви в Аллентавні відбулася Святочна Академія, присвячена першій Війні Військ Армії УНР з большевицькими наїздниками п о л к. Муравйова 29-го січня 1918 року, під Крутами. Реферат на тему „Історичні хвилі піднесення й занепаду української державности" виголосив о. Константин Даниленко-Данилевський.

В мистецькій частині, під проводом режисера Чубенка учні Школи Українознавства відтворили інсценізацію „Студентський Курінь у Києві", співаючи марш „Соколи, соколи, с т а в а й м о в ряди!" Святослав Х о р в а т продеклямував вірш „На Крути" — Ол. Кобця; „Військо йде" продеклямував С т е п а н П у к ш и н а „Заклик" — Тарас Чубенко. Деклямації були добрі.

Святочну Академію закінчено відспіванням українського національного гимну.

Марина Слобідська

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, дня 19-го лютого ц. р., в приміщенні Клюбу відбудеться доповідь Бориса Ржепецького „Гетьман Іван Мазепа як людина". Початок о год. 8-ій вечора.

НЕБУВАЛА УКРАЇНСЬКА ІМПРЕЗА У ВІДОМОМУ НА ВВЕСЬ СВІТ ГОТЕЛІ WALDORF ASTORIA.

Park Avenue & 50th Street — в Ню Йорку

Неділя, 21-го лютого 1960 Всі місця при столиках.
Година 7:00 веч. Вступ $ 5.00 від особи.

ВЕЧІР ЛЕГКОЇ МУЗИ

РЕПРЕЗЕНТАТИВНИЙ БАЛЬ

ВИКОНАВЦІ: А. ВЕРБИЦ (славний з легкої музики) Торонто, А. БУЧИНСЬКА — Ню Йорк, Н. ЮСОВИЧ Лейквуд, А. РАДВАНСЬКИЙ, проф. З. МАРКОВИЧ Филаделфія та оркестра Р. БІНЕРТА.

КВИТКИ до набуття в книгарні „ГОВЕРЛЯ" 41 Іст 7-ма вул. Ню Йорк Телеф.: GR 5-0193

ДО ЛАСКАВОЇ УЧАСТИ ЗАПРОШУЄ

„ГОДИНА УКРАЇНСЬКИХ МЕЛОДІЙ"

Перша Українська Телевізійно-Радіова Програма, ведена Р. МАРИНОВИЧЕМ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

22-го Січня в Ансонії, Конн.

В п'ятницю 22-го січня ц. р. вранці в год. 8-ій українці в Ансонії численно прибули перед Сити Голл, де був присутній мейор цієї місцевости пан Джозеф Дойл. Місцевий поліцист Василь Шурах представив мейорові присутніх, а після того пан Давид Дзядик прочитав проклямації губернатора стейту Абрагама Рібікоффа і мейора Джозефа Дойла про встановлення „Українського Дня" в дні української Самостійности і Соборности, які було оголошено в 1918 і 1919 роках. Всі присутні заспівали американський і український гимни під проводом дириґента з української католицької церкви св. Апостолів Петра і Павла, Івана Шуплата.

Всі присутні тішилися, коли працівник Сити Гол вивішував синьо - жовтий прапор побіч американського зоряного прапора.

Анна Гамуляк

Збори Жіночої Секції при Відділі ОбВУА у Филаделфії, Па.

6-го лютого ц. р. відбулися перші сходини Жіночої Секції при Відділі ОбВУА у Филаделфії. Зборами проводив голова Відділу д-р Антін Княжинський, вони пройшли з повним успіхом.

До Управи Жіночої Секції ввійшли пані: полковникова Тамара Омелюсік — голова, полковникова Наталя Дяченко — містоголова, Н. Черняхівська — імпрезова референтка, Н. Гонта — госп. референтка, Д. Слонська — секретарка.

Управа Жіночої Секції закликає всіх жінок комбатантів і тих, що брали якунебудь участь у наших визвольних змаганнях, включитися в Жіночу Секцію Відділу ОбВУА та оживити її діяльність.

Жіноча Секція задумала улаштувати 27-го лютого ц. р. традиційного оселедця для комбатантів і їх родин у домівці Української Громади при Бравн і 23-ій вулицях.

Хто з комбатантів не дістав би запрошень на „Оселедця" з браку точних адрес, просимо по такі зголошуватись у „Космос" при вулиці Сьомій, ч. 908, Филаделфія.

Управа Жіночої Секції при Відділі ОбВУА

Різдвяна Ялинка в Школі Українознавства в Ню Йорку

Батьківський Комітет при Школі Українознавства в Ню Йорку влаштував 6-го лютого 1960 р. в приміщеннях школи, Різдвяну Ялинку для учнів та їхніх батьків. Головною точкою програми була виховна картина на три дії письменниці Лесі Храпливої, в постановці п. С. Крижанівського, та балет під керівництвом пані Х. Бартко. Картину і балет виконували учні і учениці школи. Виставова заля школи була вщерть заповнена глядачами. Цілою імпрезою проводив голова Батьківського Комітету інж. І. Гурик і директор школи д-р В. Вишиваний.

Треба відмітити велику працю, що її дає учительський склад і управа школи та Батьківський Комітет для справи виховання нашої молоді. Одним із кращих засобів в цьому напрямі можуть стати драматичні вистави, ставлені силами учнів школи. Тому на часі є організувати постійний драматичний гурток при Школі Українознавства.

Т. Ш.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 23-мільйонового майна організації!

Ділимося сумною вісткою,
яка наспіла до нас із Батьківщини, зі села Слобода Золота,
область Тернопіль, Зах. Україна,
що дня 27-го січня 1960 року відійшов від нас у Вічність,
заосмотрений Найсвятішими Тайнами, на 86-му році життя,
Наш Дорогий і Незабутній

БРАТ,

ПЕТРО ШАНАЙДА

народжений 12-го червня 1874 р., в Кривім, пов. Бережани.

Похорон відбувся 29-го січня 1960 р., в год. 9:00 рано, до місцевої Церкви св. Покрови, при асисті 6-ох священиків. В часі св. Служби Божої, церква була виповнена вірними. По Відправі відпроваджено Покійного на місцевий цвинтар, в СЛОБОДІ ЗОЛОТІЙ, при великій кількості Родини, Кревних, Приятелів і Знайомих з багатьох довколишніх сіл.

Покійний до другої світової війни був церковним співцем, дириґентом хору та оркестри, та впродовж 67-ох років сповняв службу дяка аж до останнього дня свого життя.

Покійний Петро має багато Кревних, Приятелів та Знайомих, Односельчан Слободи Золотої, в Америці та в Канаді і всіх їх проситься про згадку в своїх молитвах.

НЕХАЙ ТОБІ, ДОРОГИЙ БРАТЕ, БАТЬКІВСЬКА ЗЕМЛЯ БУДЕ ЛЕГКОЮ. ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Тяжким горем прибита Родина:

Брат — ВАСИЛЬ з Родиною в Дітройті, Мич.
Брат — АНТІН з Родиною в Ютиці, Н. Й.
Родина по сестрі АГАФІЇ в Ютиці, Н. Й.
Родина по сестрі АНАСТАСІЇ в Ютиці, Н. Й.
Братова — ПАРАСКЕВІЯ ШАНАЙДА з Родиною у Филаделфії

Замість вінка на могилу
Мого Дорогого Брата ПЕТРА ШАНАЙДИ
складаю — $ 50.00
на фонд ЗУАДКомітету в Америці.

Брат ВАСИЛЬ

Ділимося болючою вісткою,
що дня 30-го січня 1960 року
помер, після тяжкої хвороби, в лікарні
в Куфштайні, в Австрії,

сл. п. Володимир ЗАДУРОВИЧ

заводовий поручник б. австр. армії,
пізніше сотник УГА.

Покійний народився в 1889 р., в Глибокій на Буковині. Похорон відбувся дня 1-го лютого 1960 р., на кладовищі в Куфштайні.

Прибиті горем:

Вдова — ІВАНКА
Синок — РОМЧИК, обоє в Куфштайні
Брат — д-р АВГУСТИН ЗАДУРОВИЧ з дружиною в Дітройті
Сестри — ЄВГЕНІЯ з донею ДАНКОЮ в Польщі
ДАРУСЯ з донею ЛІДОЮ і зятем в Чернівцях
Сестрінок — проф. І. ХОРТИК з дружиною та сином інж. ОРЕСТОМ у Филаделфії
Братанич — д-р АНТІН ЗАДУРОВИЧ з дружиною та донею в Ройл Оук, Мич.

Ділимося з Українським Громадянством
сумною вісткою, що 3-го лютого 1960 р.
помер у Клівленді,

бл. п. Микола СОКОЛ

Похорон відбувся у вівторок, 8-го лютого 1960 р., в год. 9:00 рано.

Нехай сира земля буде Йому пером.

Земляк — І. ВАСИЛЮК

Молодеча Рада в Шикаґо відзначила свої перші роковини

Рік минув, коли з ініціятиви кількох молодих активних одиниць постала в Шикаґо „Українсько-американська Молодеча Рада" як надбудова для мережі вже існуючих молодіжних організацій. Завдяки ідейній і наполегливій праці одиниць, зокрема ж її першого голови — діяльного і заслуженого на відтинку, молодіжних організацій п. Мирона Куропася. Рада наповнилася представниками 10-х організацій і визначила своє завдання: кооперація і координація праці на відтинку українсько-американських взаємин, як слід поставлена інформація про Україну, її культуру і змагання. Найкращою візитівкою для Ради став її двоміс. журнал „СКОП"

130 гостей зійшлося в вечорі 30 січня до готелю Конрад Гілтон, щоб після товариської гутірки при коктейлю засісти до столів і відзначити перший рік доброї праці.

П-на Ія Верн Кордюк відкрила вечір, кат. священик о. Сорока провів молитву, а згодом п-на Вера Стравняк представила молодого, але заслуженого діяча на відтинку молодіжних організацій — п. Т. Шмаґалу з Клівленду, що був тостмайстром вечора.

„Найвище признаною формою досягнень людини — це вміле служіння своїй спільноті" — говорив головний промовець вечора д-р Степан Лисогір з Ню Йорку. Він зупинився на цілому ряді актуальних проблем загально - світового значення і української визвольної боротьби. Вказав на ролю української еміґрації і братських союзів, ролю УККА, він докладно проаналізував цілі і стремління Москви, що їм протиставиться весь світ під проводом ЗДА. Наше завдання пособляти цій боротьбі, включитися в неї і, зберігаючи всі типові нашій нації питоменності, перекинути міст духового і культурного наближення до американського світу. Тут поле до попису для наших молодечих організацій в тому числі і для Молодечої Ради.

До слова покликано першого голову М. Ради п. Мирона Куропася. Він промовляв бездоганною українською мовою, з'ясував досягнення організації за перший рік, висловив признання своїм найближчим співробітникам (п-ні Вері Стравняк — гол. редактор „Сковп-у", Ля Верн Кордюк і іншим) і представив членів Ради з 1959 року (14 осіб). Мол. Рада — це нова організація, але вона має розмах — свою високу ціль. 6 чисел періодика Ради (Сковп — журнал в англ. мові), ряд імпрез, контактів, і добра воля до праці — це її першорічний білянс. В нагороду він одержав від б. членів Ради гарну пам'ятку.

„Відзначуючи наше першоріччя — продовжував п. М. Куропась, — ми хочемо висловити наше признання для тих, що нас виховали і далі виховують нашу молодь, защіплюючи любов до України". Доказом цього признання є пам'ятки —, нагороди для двох заслужених виховників ? педаґоґів, патріотів нашої справи в Шикаґо. Першим з нагороджених — рішенням Ради — є прибулий 1912 року до ЗДА проф. І. Г. Барабаш — відомий в Шикаґо діяч у ділянці музичної культури, диригент і композитор кол. перший голова Т-ва Українсько - американських професіоналістів Півн. Америки, основоположник АРТ - Клюбу, а від 1954 р. основник і керівник духової оркестри СУМА.

Другим нагородженим є наш відомий поет, передовий письменник в ділянці дитячої літератури, автор багатьох літературних творів, тепер редактор дитячого журналу „Веселки" проф. Р. Завадович.

Обидва нагороджені з очевидним зворушенням одержали мистецько виконані пам'ятки - таблиці з відповідним написом, і виголосили відповідні промови, а п. Завадович довше зупинився над значенням української дитячої літератури.

На закінчення нововибраний голова М. Ради п. Кіт представив склад нововибраної Ради. тостмайстер відмітив присутність видатніших гостей на вечорі і православний священик о. Орест Кулик закінчив цю гарну і виховну імпрезу.

Згодом слідував „Сніжний баль", що протягнувся далеко поза північ.

(„Українське Життя" — Шикаґо)

7 літ існування української радіопередачі в Сиракюзах, Н. Й.

4-го січня ц. р. минуло 7 літ від часу, коли з радіовисильні Сиракюз WHEN на хвилі 620, вперше в історії цього міста, залунало на хвилях етеру живе українське слово та українська пісня і музика. Це тоді заходами місцевого 26-го Відділу ООЧСУ на передодні українського Різдва Радісний Комітет передав першу українську передачу з святочним текстом та побажаннями для українців цього міста і околиці, переплітаючи її нашими колядками і щедрівками. Від тоді наші недільні передачі передаються безперервно до цього часу.

За цих 7 літ в нашій громаді було чимало різних подій маркантної ваги, але заснування української радіопередачі треба вважати за одну із найважніших подій на нашому терені. Радіопередача дає найкращий доказ існування українців у цьому місті. Вона найширше пропаґує відомості про Україну своїм завжди актуальними текстами в українській і англійській мовах, а чудовою українською піснею і музикою презентує своїм і чужим слухачам стародавню українську культуру, а крім цього інформує американських слухачів про дійсну суть комунізму та його постійну загрозу для вільного світу.

Тяжку і відповідальну працю наших українських радіомовлень веде широкий громадський Радісний Комітет, який є зорганізований на чисто ідеалістичних основах і спирається тільки на почутті виконання обов'язку супроти української громади. Всі співробітники віддають свою працю зовсім безкорисно і ніхто на нашій радіопередачі не заробляє ані цента. Спершу приходилось доплачувати до наших радіопередач і ці доплати покривала збірка серед громадянства, а тепер наша радіопередача в цілості втримується з оголошень наших спонзорів. Жадних інших оголошень приватного характеру наша радіопередача не приймає і тому вона, хоч і короткотриваюча, може дати вітносно багатий зміст. За 7 літ свойого існування було в нас 364 передачі з текстами на різні теми нашого історичного календаря, на актуальні громадські теми і на теми міжнародної політики, а майже кожний із цих текстів говорив про ролю України у боротьбі проти імперіялістичної Москви і інтернаціонального комунізму. Всі активні співробітники нашої радіопередачі можуть дійсно мати почуття гарно і по-громадськи виконаного обов'язку.

31-го січня ц. р. відбулись ширші сходини радіослухачів нашої радіопрограми. Збори відкрив довголітній голова Радіового Комітету п, Микола Годжак, а проводив ними мец. д-р Іван Заваликут. На цих зборах д-р Михайло Логаза дав докладний перегляд праці радіокомітету, подав характеристику тематики текстів, говорив про недомагання нашої радіопередачі і як їх усунути і врешті поіменно подякував всім активним співробітникам в імені Комітету. Ці збори перевибрали Радісний Комітет і він залишився під головуванням п. М. Годжака, а поодинокі секції очололи: українську — д-р Михайло Логаза; англійську — п. Володимир Прибила, мол.; музичну: проф. Микола Єржківський; фінансово-господарчу — п. Володимир Мельничук; технічну — п. Василь Фенцор. На заступника голови вибрано п. Михайла Микитина. В склад Контрольної Комісії увійшли: пп. Богдан Тимяк, Роман Шаран і Іван Пиндус.

Заінтересування широкого загалу наших радіослухачів працею нашого радіокомітету не є велике, чого доказом була мала участь на зборах. Та проте, ті громадяни, для яких громадська робота не є чужою справою, як теж перевибраний комітет, дають запоруку, що наша українська радіопередача в Сиракюзах буде існувати далі при всіх труднощах, і далі виконуватиме своє велике завдання не тільки для наших і чужих мешканців цього міста, але теж і для української справи взагалі.

М. Л.

УКРАЇНЦІ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Сибіру на 34%, Далекого Сходу на 70%, Середньої Азії і Казахстану на 38%. З цим процентовим збільшенням всього населення мусіла б була в даних областях збільшитися й кількість українців.

Подана в останньому повідомленні кількість українців 3,377,000 для РСФСР виявляє страхітливий з українського національного погляду факт велетенського зменшення українців в РСФСР. Згідно бо з переписом 1926 року всіх українців в РСФСРбуло 7,873,000, з якої то кількости можна б відняти тільки кримських українців, загальне число яких становило в 1926 році 77,405. Якщо брати до уваги природний приріст і безупинний приплив українських переселенців до РСФСР, то кількість українців мала б значно збільшитися. Тим часом у межах РСФСР кількість українців в 1959 році зменшилась в порівнянні з 1926 року більше як на половину, — до 3,377,000. Причини цього рапідного зменшення українців в РСФСР треба шукати виключно в денаціоналізації, чи вірніше в русифікації українського елементу серед іншомовного оточення і безоглядного тиску збоку уряду і компартії.

В інших совєтських республіках, поза РСФСР, кількість українців в основному збільшилася, і українці з'явилися навіть там, де перед тим їх майже не було, як, наприклад, в Естонії і Латвії. Зменшився український стан посідання в Казахстані з 860,200 у 1926 році до 726,000 в 1959 р., знов таки не зважаючи на безупинне колонізування Казахстану українським елементом. Цифри про кількість українців в інших совєтських республіках виказують послідовну тенденцію совєтського режиму розсіювати український елемент поміж іншомовним населенням, з метою успішнішої його русифікації.

В загальному висліди перепису 1959 року, хоч можуть бути й оптимістичними з огляду на національну свідомість українського населення в СССР, яке заявилося за приналежністю до української нації всупереч усім і усьому, але з другого боку, ці висліди є кричучим свідченням про послідовну й безупинну екстермінацію українського населення, здійснювану в СССР головним чином з допомогою безоглядної русифікації не тільки поза межами України, але і в самій Українській ССР.

О. Р.

В ЛОНДОНІ ВИЧІКУЮТЬ ТРЕТЬОЇ КОРОЛІВСЬКОЇ ДИТИНИ

Цікаві мешканці британської столиці вистоюють навколо королівської резиденції в Лондоні, вичікуючи повідомлення про народження третьої дитини королеви Єлисавети II.

Конант проти надмірного спорту в середніх школах

Атлантик Сіті, Н. Дж. — Колишній президент Гарвардського університету автор книжки „Американська середня школа сьогодні" д-р Джеймс Б. Конант промовляв на зборах Американського Товариства Шкільних Адміністраторів і остерігав їх проти „майже шкідливого" плекання спорту в молодших середніх школах (джуньйор гай скул). Він виступав також проти того, щоб не перевтомлювати учнів у вищих клясах публічних шкіл і в середніх школах, щоб якнайбільше з них могло дістатися до коледжів. Ці його думки — це частина з його програми реформи середньої школи. Він казав, що немає „педагогічного чуда", яке могло б заступити працю учня і добре вишколеного вчителя. Д-р Конант відвідав 125 молодших середніх шкіл в 60-ох місцевостях в 17-ох стейтах і ствердив, що в деяких школах футбол і бескетбол — це найважливіші предмети навчання. Він ствердив також, що в цих школах, а також у вищих клясах публічної школи введено такий навчальний матеріял, який належить до середньої школи. Все це робиться на те, щоб якнайбільше учнів могло дістатися до кращих коледжів.

Д-р МекКарті проти розніжности американської молоді

Шикаґо. — Тут відбувся Перший Крайовий Конґрес Молодечої Сили, на якому промовляв директор Президентової Ради для справ молодечої придатности д-р Шейн МекКарті з Вашинґтону, який гостро виступав проти ніжного життя теперішньої американської молоді, яке може бути небезпекою для американського громадянства. Д-р МекКарті казав, що численні американці свою силу й енерґію склали при телефонічних апаратах, телевізіях, різних ґудзиках, які натискають, непотребуючи зовсім томитися. Він казав у своїй промові таке: „Ми дуже швидко прийшли з доби піонерів до доби автострад. Ми телескопічним способом пройшли історію. Ми збудували автостради, забувши про основні звичайні шляхи. Підкорялися занадто пристрастям і примхам, і замало відкидаємо те, що є шкідливе." Спонзорами Конґресу Молодечої Сили є організації харчової промисловости, які запросили представників учнів середніх шкіл (гай скул) із 30 стейтів, щоб разом нараджуватися над раціональним харчуванням молоді у віці до 20-ох років.

Роман Кухар — бібліотекарем в Стейтовому університеті в Потсдамі, Н. Й.

Потсдам, Н. Й. — Щоденники „Куріер Фрімен" і „Вотертавн Дейлі Таймс" з 11-го лютого приносять статейку і фото Романа Кухаря, який зайняв становище бібліотекаря в Учительському Коледжі при Стейтовому університеті в Потсдамі, Н. Й. Він народився у Львові 1920 року, середню освіту закінчив у 1938 р., а після того один рік студіював ветеринарію, і один рік філологію у Львові. В 1940 році почав студії в Музичній Консерваторії у Львові, які продовжував до 1943. У зв'язку з воєнними подіями виїхав до Німеччини, де працював у фабриці, а також студіював в Музичній Консерваторії у Відні в 1943-1944 роках. В 1945 році переїхав до Мюнхену, а в 1946 році студіював у Гайдельберґу модерні мови. Прибувши до ЗДА, він студіював музику в Колорадо, де в 1952 році здобув ступінь бакалавра музики. Пізніше виїхав був до Німеччини, а в 1957 - 1959 роках вишколювався на бібліотекаря в Бруклинській бібліотеці, де здобув звання бібліотекаря. Він є автором віршів і статтей в різних періодиках і виступає як співак. Він жонатий із п-ні Аделяйдою Нагль і є батьком двоїх дітей.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Відд. 117, „Запорозької Січі", відбудуться в суботу, дня 20-го лютого 1960, в год. 7-ій веч., в Українському Народному Домі — при 140 — 2-га Евеню, кімн. ч. 36/III. Приятність членів обов'язкова. — С. Кучма, предс.; В Калина, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка,, Відд. 64, відбудуться в суботу, 20-го лютого 1960 р., в год. 7:30 веч., у Вінярського. Просимо всіх прибути на Збори. — І. Бурний, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — 397 Відд. повідомляє своїх членів, що принимання місячних вкладок буде в суботу, 20-го лютого 1960 р., від год. 3-4 по пол., і в неділю, 21-го лютого, від год. 12-1:30 по пол. — І. Скочиляс, предс.; О. Штогрин, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні Збори членів Б-ва св. Юрія, Відд. 239, відбудуться в суботу, 20-го лютого 1960 р., від год. 3-5 по пол., в домі Укр. Амер. Горожан, при 847 N. Franklin St. — Управа.

ПЛЕННФІЛД, Н. Дж. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 372, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в суботу, 20-го лютого 1960 р., в год. 7:30 веч., в залі де звичайно — 210 Church St. Управа просить всіх членкинь та членів прибути на Збори, щоб обговорити, між іншими, справу Карт-Парі, яка має відбутися в місяці березні. Проситься членів вирівняти залеглі членські вкладки та приєднувати нових членів до УН-Союзу. — На Річних Зборах в дні 16-го січня вибрано нову Управу на 1960 рік, в такому складі: Н. Наконечний, предс.; С. Завадовський, заст.; Д. Геча, фін. секр.; Ю. Ярема, заст.; І. Головка, кас.; В. Реновець, заступник; П. Шило, рек. секр.; А. Бутнюк, заст. Контр. Ком.: В. Реновець, С. Дубей. Опікуни хворих: М. Дубас та В. Ярема. Адреса фін. секр.: Damian Gecha 29 De Calb Ave., Plainfield, N. J. Tel.: PL 5-8156.

Український народний Союз — це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і ваших рідних матеріяльно, це значить бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи

Посмертні Згадки

Марія СЕНЮТА, — довголітня активна членкиня Б-ва св. Василія Великого, Відд. 364 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, померла 20-го січня 1960 р., у Клівленді, на 68-му році свого трудолюбивого життя. Покійна народилася 1892 р., в Мостах Великих, Жовківського повіту, Зах. Україна. До ЗДА прибула 48 років тому зі своїм пок. чоловіком, Іваном. Залишила у глибокій жалобі: доньок Анну й Олену та синів Івана, Андрія й Антона, як також внуків. Похорон відбувся 23-го січня ц. р., з укр. греко-кат. церкви Преч. Діви Марії, на цвинтар св. Петра й Павла в Пармі, Огайо, при численній участі Рідних, Приятелів та Членів УНСоюзу. — Вічна їй Пам'ять!

В. Владика, секр.

Олекса ГАВРИШКО — член Б-ва св. о. Миколая, Відд. 293 УНСоюзу в Бруклині, Н. Й., помер 29-го січня 1960 р. Покійний походив з села Конячів, пов. Ярослав, Зах. Україна. До ЗДА приїхав в 1911 р. і перебув у Бруклині до 1927. Покійний був одним з організаторів української кат. парохії і громадського життя в Бруклині (Норт) взагалі. Послідні роки переживав в Watersfield, Conn. Полишив у великому смутку сестру Анну, зам. Ластовецьку, брата Андрія, 4 сестрінки та 7 братанків. Похорон відбувся 2-го лютого, з церкви св. Духа, при великій участі Родини, Приятелів та Знайомих, на цвинтар св. Івана. — В. Й. П! М. Демидчук, секр.

● ПРАЦЯ ●
● HELP WANTED FEMALE ●

ЖІНКА з досвідом у чищенні апартаментів. Місце: Jackson Hts., Queens, по одному дні що два тижні., може бути в суботу. Платня по $ 10.00 денно. Йти пішки від підземки I.R.T. Голоситися в понеділок вівторок і четвер, по 6:00 год вечора.
Телеф.: TW 8-9364

● Help Wanted Male-Female ●

МУЖЧИНИ і ЖІНКИ
TIN CAN COMPANY
Досвід неконечний.
● PRESSWORK
● MACHINE OPERATORS
● LINEWORK
● MATERIAL HANDLERS
● GENERAL HELP
Не телефонувати ! Голоситись:
COMMERCIAL CAN CORPORATION
560 Ferry Street
NEWARK, N. J.

ДО ЧИЩЕННЯ МУЖЧИНИ і ЖІНКИ
Постійна праця, чищення в банках і будинках. Праця вечірня. 6 до 8 год. Досвід неконечний. Добра платня. Голоситись рано від 8:00 до 11:30
HANDI — MAN CO.
272 West 19th St., N.Y.C.
(Між 7 і 8 Еве.)

● HELP WANTED MALE ●

Потрібно
СУПЕРІНТЕНДЕНТА
3 гарні кімнати.
Інформуватись у адвоката
CZALCZYNSKI CARROLL
31 Saint Mark's Pl.
Manhattan 3, N. Y.

● ДО ВИНАЙМУ КІМНАТИ ●

ДО ВИНАЙМУ не-умебльовані
АПАРТАМЕНТИ
в Нюарку.
4 і 5 кімнатні апартаменти з огріванням.
$45, $55 & $60 — місячно
440 — 18th Ave., Newark, N. J.
ES 2-7244

● REAL ESTATE ●

ASTORIA — 2-род., мур. ДОМИ, досконале купно, 5 і 6 кімн., не підлягає мешк. контролі. Оливне огрівання, ґаражі — $ 23,290. — Також 6 і 5 кімн., наріджний, олив. огрівання, ґаражі — $ 26,300.
LOEB HOLDING CORP.
22-40 31st St., Astoria
(at foot of Ditmars Sta)
AS 8-9200

ЛІКИ
ЦЕ НАЙБІЛЬШ КОРИСНИЙ ДАРУНОК ДО КРАЮ!
Висилаємо до Европи.
20% ЗНИЖКИ
Ґарантія достави. — Мито оплачується тут.
Висилаємо
ЛЕТУНСЬКОЮ ПОШТОЮ.
Rimifon, Penicillin, Streptomycin, Glucose, Cycloserine, Vitamins — Igrapyrin, Orinase (diabetes), Urodan.
Спеціялісти европейських рецепт полагодять Ваші рецепти точно.
Европейські плоскі термометри.
СПЕЦІЯЛЬНІ ПАЧКИ
для хворих на туберкульозу, артритизм, ревматизм, для діябетиків, з високим тисненням крови і т. д.
Говоримо всіми мовами.
Пишіть або телефонуйте:
B. FELDMAN PHARMACY
111 Ave. "A" & 7th Street
NEW YORK CITY
Tel: OR 7-5980
Спеціяльно: При замовленні поштою або особисто, залучіть вирізок цього оголошення, а одержите на вищезгадані ліки й всі інші 20% знижки, яку з огляду на велике замовлення покупців — продовжуємо.

НОВА КНИЖКА!
Софія ПАРФАНОВИЧ
„ЛЮБЛЮ ДІБРОВУ"
Ціна — $ 1.60
Замовляти:
в КНИГАРНІ „СВОБОДИ"
83 Grand Street
Jersey City, N. J.
Перша книжка про життя наших людей в Новому Світі та їх відношення до обставин і природи, їхні пляни й мрії та здобутки. Вони приносять своє життя на нові терени, а їхні діти виховуються в Пласті й СУМА серед прегарної природи.

НОВИНА ! НОВИНА !
ДАРІЯ ЯРОСЛАВСЬКА
„ЇЇ НЬЮ ЙОРК"
ПОВІСТЬ ІЗ СУЧАСНОГО ЖИТТЯ.
Молода дівчина здобуває своє життя у нових обставинах.
Ціна — $ 2.00
Замовлення і гроші чеками або поштовими переказами, слати на адресу:
"Svoboda"
P. O. Box 346 — Jedsey City 3, N. J.

НОВІ ВИДАННЯ:
ЗБІРКА УКРАЇНСЬКИХ НОВЕЛЬ
У Виданні Наукового Т-ва ім. Шевченка
32 новелі — 354 стор. — Ціна $3.00
ТВОРИ М. ГОГОЛЯ
Том I - II в полотняній оправі $3.75
Замовляти:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ХТО цікавиться історією організації і бойових дій Українських Збройних Сил в 1917-1921 роках, вже може набути ілюстроване багатьма оригінальними світлинами видання
Україна у війні за державність
ОЛЕКСАНДРА УДОВИЧЕНКА
Генерального Штабу Генерал-Поручника.
Замовлення з належитістю слати до:
"SVOBODA", P. O. Box 346. Jersey City 3, N. J.

48 E. 7th St.
New York City
Tel.: GR 3-3550
Радіо марки "ФІЛІПС" — найкраще і найдешевше!

INCOME TAX $1.00
Forms 1040 A, IT-200
фахово виповнює
META УКРАЇНСЬКА ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ
236 E. 14 St. NEW YORK 3, N.Y. TEL. GR 4-2590
УВАГА! УВАГА!
МЕШКАНЦІ НЮ ДЖЕРЗІ!
Наш представник приймає податкові звіти в такі дні:
Середа і четвер: 5:30-10:0 pm
Неділя: 12:00-8:00 pm. Зверт. на адресу: Катерина ЖИЛА,
75 Sharon St., Carteret, N. J.
Tel.: Kimball 1-4968

● РОЗШУКИ ●

Пошукую свою тітку,
МАРІЮ ЛІР
з роду Лопушинська.
Хто знав би про неї, прошу повідомити на адресу:
Ірина КУЗІВ
1316 Deutz Avenue
Trenton 10, N. J.

Пошукую
АНАТОЛЯ ДРАГАНА,
який проживав у Франції у місті Мец, разом із дружиною, з Великої України, та одним малим хлопцем. Писати прошу на адресу:
John BARATIAK
3019 W. 3rd Street
Chester, Pa.

ЛАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕНРОЛ СЕРВІСІНГ

МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ.
Народні та історичні пісні на мішаний, чоловічий і жіночий хори.
Повне посмертне видання!
За три збірки ціна лише $3.50
Замовлення слати:
"SVOBODA"
P.O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

МАМО!
Замов для мене в „Ст. год. казочку
РОМАНА ЗАВАДО ЖЧА
Медовий Телесик
вона дуже-дуже цікава, а коштує всього 40 центів.
Замовлення слати до:
"SVOBODA"
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
IRVINGTON, N. J.
ESsex 5-5555

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ТАРЗАН, ч. 4406. Кросс готовий відійти.

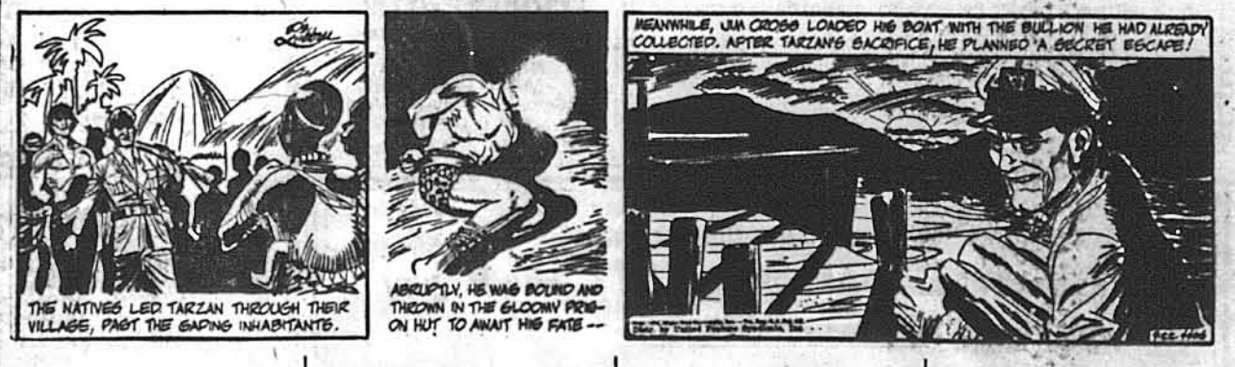

–Тубільці вели Тарзана до свого села, минаючи здивованих мешканців.

Нагло його зв'язали і вкинули до похмурої в'язниці, щоб чекав своєї долі...

Тим часом Джім Кросс навантажив свій човен срібними плитами, які вже був назбирав. Після пожертвування Тарзана він плянував таємно втекти!